

# Delavska Pravica

## Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.— ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za izposojništvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na uprave Delavskega zbora, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.906

### Naprej, tovariši!

Letošnje leto je za krščanske socialiste pravo revolucionarno leto, ki ima globok odmev v vrstah vsega delovnega ljudstva. To silovito gibanje korenini prav iz načel krščanskega pojmovanja človeške družbe. Reakcionarni pohod kapitalizma ne odvzema le zadnjega koščka kruha družinam delovnega ljudstva, zavrača že tudi vsako zakonito obrambo proti krivicam nad človekom, ki da vse svoje zmožnosti, duševne in telesne, za svoj borni vsakdanji kruh. Borba krščanskih socialistov pa je naravnost sveta v tem, ker ne gre zgolj v materialnem vprašanju za par procentov povznanja plač, ampak tudi za božji odsev, torej za najvišji pojem človeka. Kapitalizem ne izrablja zgolj materialno delovnega človeka, ampak mu zanikava tudi vsako dostojanstvo in božjo naravo. Ali je čudno, ako v tem strašnem eksistenčnem boju zgubi delavec vsako zvezo z višjim nadnaravnim bitjem? In če zgubi to, je le logična posledica, da bo sovražil prav vse, kar je z Bogom v zvezi. Ta duševna preorientacija pelje delovnega človeka v sovraštvo do vsega pozitivnega, v negativizem, v absolutno nezadovoljstvo, mržnjo, v želji po krvavem obračunavanju, v revolucijo. Le ta, zrastle na negativni podlagi, je strašna nesreča za človeštvo, katere se ne boje samo kapitalisti, ampak tudi ljudje, ki jim je pri srcu blagor človeštva, čeprav niso navezani na sedanji ustroj človeške družbe.

Ne besed, dejanj je potreba. To je geslo krščanskih socialistov v današnjih težkih časih. Ne besed, ampak borbe za najosnovnejše pravice človeka in krščanski značaj človeške družbe. Povsod Boga, hočemo, tudi v gospodarskem življenju! Delavec ne sme imeti samo zavest, da dela in gara zato, da trpi pomanjkanje in glad na račun malega odstotka človeške družbe, ampak da živi tudi višjim ciljem.

Tu je prelom krščanskih socialistov z okostenelo in v lagodju otopelo človeško družbo. Letošnji naši tabori širom Slovenije, katerih se je udeležilo nad 10.000 industrijskega delavstva, poljedelskega delavstva, malih kmetov in obrtnikov, so bili dovolj jasen dokaz volje in hotenja najvišjih vzorov krščanskega socializma. Jugoslovanska strokovna zveza je s temi tabori dokazala, da njeno udejstvovanje ni malenkostnega značaja, ampak silno važno, zato pa tudi nujno potrebno. V tem udejstvovanju je pa tudi njena upravičenost, prihodnost in zmaga.

Velike žrtve so doprinašali naši tovariši za čim lepši potek taborov in dostojno manifestacijo delovnega ljudstva za pravico. Njihov trud je bil ob pogledu na te naše tabore sijajno poplačan. Se večji uspeh teh žrtev bo pa v delu strnjene organizacije, naše Jugoslovanske strokovne zveze, ko bo žela uspehe na bojnih po-

### Obletnica smrti dr. Jan. Ev. Kreka

V torek, dne 8. oktobra, bo preteklo 18 let, od kar nas je zapustil naš voditelj, organizator in učitelj dr. Jan. Ev. Krek. Krščansko soc. delavstvo in ves delovni in pošten slovenski rod mu je dolžan za njegovo prosvetno in socialno gospodarsko delo največjo hvaležnost. Saj nas je on učil spoznanja samega sebe, on je našemu narodu in posebno delavcem in drugim delovnim stanovom, pokazal pot v novo gospodarsko dobo. On nam je naslikal škodljivost kapitalizma in njegov nesrečni vpliv na človeštvo. On nas je učil skupnosti posameznega stanu in nujne povezanosti med posameznimi stanovmi. On nas je učil stanovske organizacije v obrambo posameznega stanu. On nas je končno učil dejansko praktičnega krščanstva in krščanskega življenja. Krek je hotel, da oživi Kristusov nauk v naših dušah; po tem nauku naj pride v človeško družbo pravi in vsem, posebno pa delu in delovnemu ljudstvu, pravični družabni red. Krek nam je razlagal nazore krščanstva z vplivom na celotno družabno pravičnost, ki sloni na živi veri v Boga »Kar ti nočeš, da ti kdo stori, kaj takega tudi ti drugemu ne stori«. V tem se zrcali družabna pravičnost za vsakega človeka in za celo družbo. Moli in delaj, velja za vse ljudi brez razlike, ako so za delo sposobni. Kdor ne dela naj tudi ne je, s tem je sv. Pavel vtrdil dolžnost dela za vsakega brez razlike, ter da mora vsakdo živeti le od svojega dela in ne od materialnega izkoriščanja drugih. Ako bi veljalo to praktično v današnji družbi, bi ne bilo »krize«, ne

brezposelnih in ne siromakov, razven bolnih in za delo nesposobnih; za katere bi pa družba v smislu ljubezni do bližnjega primerno in človeka dostojno skrbela.

Seveda bi morala krščanska družba skrbeti za to, da bi se vse družabne določbe tudi uzakonile.

To pot, in še veliko drugih steza v krščansko družabno življenje nam je Krek jasno kazal, ne le z besedo, ampak tudi z lastnim življenjem.

On ni rabil praznih fraz, temveč čisto, vsebine polno, resnico, v katero je hotel pripeljati ljudstvo do spoznanja družabne resnice, ki je skrita v krščanstvu, veri v Boga in v ljubezni do bližnjega.

Krek ni bil domišljavec ali lahkomišelnik, temveč resen raziskovalec družabnega življenja, pri katerem je prišel do zaključka, da se delo ne vpoštevata pošteno po vrednosti, ampak spekulativno v škodo delovnega človeka, ki je vedno prikrajšan v korist kapitalističnega spekulant. Zato je dr. Krek pozival posebno delavce k skupni močni in strumni krščansko socialistični delavski organizaciji, kjer naj si pribore s skupnim delom in močjo primerno življenje, delu pa priznanje, veljavo in čast.

Iz hvaležnosti do njegovega dela in iz spoštovanja do njegovega velikega duha, ki nam sveti kot zvezda vodnica v novo dobo, se ga spominjamo ob osemnajstletnici njegove smrti, dne 8. oktobra z molitvijo, predavanji ali pa po možnosti z deli usmiljenja.

### Nova kolektivna pogodba

Delavstvo tekstilne tovarne Ornig & Mitrovič v Otiškem vrhu nad Dravogradom je bilo zadnji čas z delovnimi razmerami, predvsem pa s prenizkimi plačami, zelo nezadovoljno. Izbruhnil je štrajk, sledila so posvetovanja in razprave, za ureditev teh nevzdržnih razmer. Vršila so se pogajanja za kolektivno pogodbo. Dne 23. septembra so se vršila že tretja pogajanja. Za delavstvo so bili navzoči vsi obratni zaupniki, za JSZ tov. Rozman Peter, za Delavsko zbornico tov. Marinček Anton, za podjetje pa oba podjetnika g. Ornig in Mitrovič ter obratovodja tovarne in mojster tkalnice g. Sotošek. Četrte ure

pred polnočjo se je pogodba podpisala. Delavstvo je pridobilo na povznanju plač okoli 28%. Uredile so se pravice, ki gredo delavstvu po obrtnem zakonu § 219 in 220. Praznoval se bo tudi 1. maj. V petek, dne 27. septembra, ob pol dveh pa se je ustavil ves obrat in se je vršil sestanek delavstva, na katerem je strokovni tajnik iz Maribora tov. Rozman Peter delavstvu podrobno razložil sklenjeno kolektivno pogodbo. Delavstvo je enodušno dalo izraze zadovoljstva nad doseženimi uspehi in pridobitvami po tej pogodbi. Sedaj velja samo klic: Vsi v strokovno organizacijo JSZ!

### Stavka na Količevem

Ze sedmi teden bijejo tovariši na Količevem težki boj za svoje pravice. V prvih tednih je izgledalo, da sta stranki nespravipljivi. Zadnji čas pa je nastopil preokret. Podjetje se je zelo približalo zahtevam delavstva. Na zadnjih razgovorih, ki so bili

ljanah izkoriščanega delavstva z največjim sovražnikom sreče in blagostanja, s kapitalizmom.

Naprej, tovariši, za dosego naših najvišjih vzorov! Naša borba je sveta, zato naj bo obilno blagoslovljena od Njega, ki je vir sreče in blagostanja!

v soboto dne 28. sept. t. l., sta se obe stranki v vseh točka zedinili, razen kolektivne pogodbe. O tej se pa ni moglo razpravljati, ker je bil g. Bonač odsoten. Ko se vrne, se bodo lotili tudi tega vprašanja. Kakšen bo rezultat, še ne vemo. Če bo vladalo tako ozračje, kakor na zadnjih razpravah, bo prav gotovo ugoden. Precej zasluže za to spravipljivo ozračje gre gospodu ing. Milanu Sukljeju, ki je znan po svoji objektivnosti in razumevanju. S tem pa seveda še ni rečeno, da je stavke konec. Mogoča so pa tudi presenečenja, zato velja za nas: disciplina še naprej, svoje dolžnosti vestno vršiti in biti pripravljen na še nadaljnje boje.

Agitirajte za »Delavsko Pravico«!

# Na račun delavskih plač se pri nas širi tekstilna industrija

**Anketa zastopnikov Delavske zbornice, strokovnih organizacij in obratnih zaupnikov tekstilne industrije dravske banovine - Važne ugotovitve glede plač delavstva tekstilne industrije**

Radi težkih in nevzdržnih razmer, ki vladajo v naši »cvetoči« tekstilni industriji sta Jugoslovanska strokovna zveza, kakor Strokovna komisija zahtevali, da naj Delavska zbornica čimprej pristopi k proučevanju mezd, kakor tudi splošnih razmer v naših tekstilnih tovarnah. Delavska zbornica je zato že dalj časa zbiral potrebne statistične podatke. Za nedeljo 29. sept. pa je sklicala v Mariboru, središču naše tekstilne industrije, večjo anketo, ki naj bi to težko vprašanje proučila in prinesla novih misli, kako v doglednem času ustvariti za tekstilno delavstvo enotno kolektivno pogodbo.

Ankete so se po svojih predstavnikih udeležili kot zastopnik Delavske zbornice, kateri je anketo tudi vodil, predsednik Lojze Sedej, dalje tajnik Filip Uratnik in referent Jože Golmajer. Inspekcijo dela je zastopal inspektor dela inž. Evgen Baraga. Navzoč je bil dalje tudi tajnik mariborske ekspozitura DZ g. Čeh in predstavniki strokovnih organizacij, za: JSZ tajnik Rozman iz Ljubljane in Kores iz Maribora. Splošno delavsko zvezo je zastopal Jakomin, Jelen in Vidovič, Narodno strokovno zvezo pa Kravos in Juvan. Dalje so bili zastopani obratni zaupniki iz tovarn: Hutter, Doctor in drug, Thoma, Zelenka, Ehrlich, Jugotekstil, Teksta, Brenn in Rossner, vsi iz Maribora. Jugobruna in Jugočeška iz Kranja, Triglav iz Kočevja, Glanzmann & Co., Gasser iz Trčica, Mauthner iz Litije, Ornik & Mitrovič iz Ravograda ter Induplati iz Jarš.

Daljši strokovni referat je podal tajnik zbornice Filip Uratnik na podlagi statističnih podatkov, ki jih je zbrala Delavska zbornica. Uvodoma se je bavil z vprašanjem enotne kolektivne pogodbe. Mnenja je bil, da bi bila skupna anketa med delodajalci in delojemalci se preuranjena, ker zbornica nima zbranega za to potrebnega gradiva. S sodelovanjem zaupnikov in OUZD se je sedaj moglo dobiti samo pregled mezd. Važno za presojo položaja pa mora biti tudi statistični pregled akordnih postavk, kakor tudi produkcija. To se pa mora šele sestaviti. Kolektivne pogodbe bi za vsa podjetja na enotni podlagi ne bilo mogoče izvesti in to vsled prevelike razlike v režiji. Dale pa bi se izvesti za posamezne produkcijske stroke. Razposlale se bodo posebne vprašalne pole, na podlagi katerih bo mogoče dobiti pregled zaslužkov po posameznih kategorijah in akordnih postavkah.

Iz dosedaj zbranega gradiva je videti, da nekatera podjetja plačujejo znosljive mezde. Velika večina pa daje delavstvu take zaslužke, da so globoko pod vsakim eksistenčnim minimumom. Tako je n. pr. ugotovljeno, da znaša povprečna najvišja dnevna plača v tekstilni industriji za moške 42.55 Din, za ženske pa 40.62 Din. Najnižja pa za moške 17.58 Din in za ženske 14.92 Din. V predilnicah znaša najvišja povprečna dnevna plača moških delavcev 37.63 Din, za ženske 34.61 Din, najnižja pa za moške 22.48 Din, za ženske pa 13.53 Din. V tvornicah pletenin so razmere najbolj obupne. Tako znaša povprečna dnevna plača moških delavcev 30.67 Din, ženskih 21.90 Din, najnižja pa za moške 16.92, za ženske 7.94 Din.

Razlike so naravnost ogromne in v nobenem primeru opravičljive. Dosedaj smo bili mnenja, da se plačuje po 7—8 Din dnevno le kje na jugu. Iz tega pa se vidi, da je tako tudi pri nas. Tako vidimo, da je veliko število takih podjetij, ki so naravnost paraziti ostalega gospodarstva in hočejo samo na račun nizkih delavskih mezd priboriti konkurenco na tržiščih.

Radi tega večja podjetja niso nenaklonjena uvedbi kolektivnih pogodb, ki bi za vse ustvarjala enako mezno podlago. Potrebno bo, da podjetja, ki živijo le na račun delavskih mezd, preidejo v sposobnejše in kapitalno močnejše roke. Delavske organizacije pa morajo začeti z močno sindikalno akcijo proti takim podjetjem. Pri vseh teh akcijah pa je neobhodno potrebna močna zaščita delavstva od strani oblasti.

Posebno važno pa je vprašanje minimalnih mezd. Pomanjkljiva zakonodaja je vzrok, da tu delavske institucije, kakor Inspekcija dela nima take besede, kakor bi bilo za zaščito delavstva nujno

potrebno. Treba bo, da bi se izvajal indirektni pritisk na podjetja, ki plačujejo prenizke mezde in bi se takim podjetjem naložil banovinski davek in jih s tem prisilil, ali dvigniti mezde, ali pa prispevati razliko v zato določen fond, ki bi ga pobirala banovina. Tudi socialno zaščitne razmere so v tej panogi industrije skrajno nezadostne in se socialno zaščitni zakoni sploh ne izvajajo.

Po referatu tajnika Uratnika so posegli v debato tajnik Splošne strok. zveze v Mariboru Vidovič, ki je v imenu mariborskih zaupnikov predložil anketi nekaj okviren načrt kolektivne pogodbe, ki bi naj služil kot baza pri sestavljanju kolektivnih pogodb v tekstilni stroki. Nato je govoril tajnik Splošne delavske zveze iz Ljubljane Jakomin, ki je poudaril važnost in potrebo sklicanja te ankete. Treba je začeti z enotnim in sistematičnim delom na izboljšanju težkih razmer v tej panogi industrije. Tajnik NSZ Kravos je iznesel svoje zadovoljstvo, da se je pristopilo k reševanju tega vprašanja, kar pomeni velik korak naprej v rešitvi delavskega vprašanja. Zastopnik Jugoslovanske strokovne zveze iz Ljubljane Rozman je ugotovil, da je bil že skrajni čas začeti s tem delom. Anketa se vrši pet let prekasno.

Sicer niso vzroki na strani sklicateljev in tistih, ki delavstvo vodijo, marveč na delavstvu samem, ki je posebno v tekstilni industriji slabo organizirano in zato nima nobene prave odpornosti napram krivicam, ki se mu gode. Bojazen, da bi se v slučaju sklenitve enotne pogodbe znižale plače tistemu delavstvu, ki ima sedaj znosljive mezde, je v tem slučaju neutemeljena. Delavstvo se bo pač moralo boriti, da bo te plače obdržalo. Saj tudi jeseniški kovinarji drže svoje plače kljub temu, da leži v tem pogledu okrog njih vse na tleh. Izboljšanje pa bo prišlo le tako, ako bodo zaupniki in tudi delavstvo razmere proučevali in zbirali podatke. Brez statističnih podatkov tako akordnih postavk, kakor produkcije itd., je nemogoče vsako sistematično delo na izboljšanju tega vprašanja. Tako delo pa morajo vršiti le tisti, ki so zaposleni v obratih. Izjavil je, naj bi se vzel za podlago kot predlog za enotno kolektivno pogodbo v tekstilni stroki predlog, ki so ga predložili mariborski zaupniki. Nato so posegli v debato še zaupniki iz posameznih tovarn. Vsi so naglašali, da je zaščita delavstva nezadostna in da se zakoni na vsej črti brskirajo in ne izvajajo. Prosili so Inspekcijo dela, naj bolj rigorozno v tem pogledu nastopa in brani delavske interese.

Predsednik Delavske zbornice Sedej je po 2 in pol ure trajajoči anketi zaključil debato s sklepom, da je treba poleg plač zbrati tudi akordne tarife. Na podlagi tega gradiva pa je treba nadaljevati z delom, da se tako izloči iz našega narodnega gospodarstva vse one, ki hočejo na račun delovnega ljudstva kovati zase lažnejše življenje in dobiček. Delavstvo mora v tem pogledu storiti vse, da v tej panogi industrije ustvari vsaj prilično znosne razmere. To bo pa moglo le, ako bo strokovno močno organizirano.

## 19 mrtvih, 15 ranjenih

Strašna eksplozija v rudniku Rtanj blizu Bojčevca v Srbiji se je pripetila 27. septembra ob 3 zjutraj. Na mestu nesreče je ostalo mrtvih 12 rudarjev, 22 pa so potegnili iz rova težko ranjenih. Do časa, ko sporočamo to pretušeno vest našemu delavstvu, je umrlo v bolnišnici še šest trpinov. Med mrtvimi je tudi 6 Slovencev, samih kvalificiranih rudarjev, ki so si služili svoj kruh v tem rudniku. Ponesrečeni Slovenci so ti-le: Jakob Oblak iz Tolstega pri Laškem, Peter Kuček iz Zagorja ob Savi, Ivan Grošelj iz St. Lamberta pri Litiji, Karol Zidar iz Mirne, Anton Bračič iz Velike Varnice in Franc Prašnikar iz Vač.

Zakaj je prišlo do te grozne nesreče, ki je po številu mrtvih dosedaj ena največjih v naših rudnikih, še ni prav nič točno dognano. Preiskavo vodijo izvedenci in sodniki. — Lastnika premogovnika sta brata Minch iz Belgrada. V premogovniku je zaposlenih okoli 1200 rudarjev in se dela v treh izmenah. Slovencev je tu zaposlenih okoli 200. Podjetje je takoj po nesreči izjavilo, da se je vnel in eksploziral znani uničevalec rudarskih življenj plin metan in da se je to zgodilo kljub pospešenemu delovanju prezračevalnih naprav — vsled višje sile.

— Preiskovalna komisija pa je dognala tudi možnost, da se je zgodila nesreča zaradi tega, ker je prihajal iz bližnjih slojev premoga plamen, katerega so opazili in slutili rudarji že preje in o tem tudi obvestili vodstvo. Pred meseci je bil namreč opuščen en rov in stoji izoliran, ker je stalno gorel. Preiskava se še nadaljuje.

Spet so padle smrtne žrtve v težki borbi za skorjo vsakdanjega kruha. Kako žalostna je usoda zlasti naših slovenskih rudarjev, ko morajo z rodne grude za kruhom, ki jim je obenem smrt!

Res so kedaj nesreče v rudnikih neizogibne. Prav gotovo pa niso neizogibne vse številne katastrofe, ki se dagajajo, zlasti po rudnikih v Srbiji. Saj ne mine leto brez večje nesreče. Po naših rudnikih je še zmerom vse premalo paznje za zdravje in življenje rudarskega delavstva, ki si v neprestani smrtni nevarnosti služi le za gošo vsakdanje življenje. Take katastrofe so opomin rudarskemu delavstvu, da stalno zahteva izpopolnjevanje varnostnih naprav od strani podjetij, katerim prodaja za svoje borne plače le svojo delovno moč, ne pa tudi svojih življenj. O strašnih razmerah v Rtanju bomo posebej poročali v prihodnji številki »Delavske Pravice«.

## Kriza delavskega zavarovanja

se je obravnavala v Belgradu na sestanku Osr. urada za zavar. del., kateri so prisostvovali številni uradovi zdravniški in ravnatelji vseh Okrožnih uradov. Iz poročila glavnega ravnatelja je razvidno, kako usodno je kapital znižal delavske plače v kratki dobi nekaj let. L. 1930. je bila dnevna zavarovana mezdna delavca 26.56 Din, l. 1931. se je znižala na 26.19, l. 1932. na 24.58, l. 1933. na 23.33, l. 1934 na 22.24, junija 1935 pa na 21.56 Din. To se pravi, da delavstvo danes zasluži (ob enakem stanju zavarovancev) dnevno 3 milijone manj kot l. 1930. Zavarovanje pa je pri svojih 585.130 zavarovanih (junij 1935.) dnevno na zgubi 210.000 Din odnosno letno 60 milijonov dinarjev. V prvih 6 mesecih 1935. je bolniška panoga prejela 124 milijonov, izplačalo pa se je 131.692.154 Din — torej izguba okoli 7 in pol milijona. — Zato bo treba ukiniti še nekaj Okrožnih uradov, ki nimajo 20.000 zavarovancev, da se tako omogoči boljše prosperiranje onih uradov, ki imajo večje število članov, ker se bodo poleg drugega znižali tudi upravni stroški. — To bo značilo lepo priznanje same uprave, kako vsled njene nesmotrene in brezglave upravne politike v zavarovanju

trpijo in plačujejo nepotrebne deficite uradov kot je n. pr. naš v Ljubljani. — Po mnenju sedanje uprave se bo ozdravilo celotno zavarovanje z uvedbo starostnega zavarovanja in z uzakonjenjem najnižje delavske mezde. — Kljub temu pa bodo še zmerom deficite urade vzdrževali finančno zdravi in zato je slejkoprej še zmerom na mestu zahteva Jugoslovanska strok. zveza, ki se že dolga leta bori za starostno zavarovanje in za zakon o minimalnih mezdah pa zraven tudi za avtonomijo Okrožnega urada. S svojim denarjem hočemo sami gospodariti!

## Občni zbor Mladinske zveze JSZ

Vse krajevne skupine Mladinske zveze JSZ opozarjamo, da zanesljivo pošljejo vsaj po enega delegata na občni zbor Mladinske zveze, ki se bo vršil v nedeljo 6. oktobra t. l. ob 9 dopoldne v veliki dvorani Delavske zbornice. Stroške za vlak bo krila delegatoma centrala. — Načelstvo M. Z.

## Kam?

Na Angleškem niso kar nič zadovoljni z zadržanjem Italije glede Abesinije. Dosedaj so Angleži vodili račun za kolonije vedno v prid Italije na škodo Francije (Tripolis). Dalje so Angleži močno podpirali fašistični režim v Italiji kot protiutež proti prodiranju Rusije v Evropo. Iz istega razloga so podpirali in še podpirajo nacistično Nemčijo. V istem duhu dela angleška diplomacija z japonskim in ameriškim imperializmom — proti sovjetski propagandi. Vse te akcije imajo eno tiho tendenco: ostati pri današnjem gospodarskem redu.

To je dobro pogodila Rusija. Da zmanjša vpliv Anglije, se je zvezala s Francijo. Francija je za družabno reformo mnogo bolj elastična, kot konservativna Anglija. Francija se je trudila ohraniti sedanje stanje v Evropi. Italija pa je gledala na Evropo in na kolonije. Na to so Angleži premalo računali, pač pa so to videli Rusi in Francozi. Zato se je Francija približala Italiji in iz istega razloga se je Rusija prva pobotala z Mussolinijem v želji, da skoči ob priliki v bok Angležem.

Angleži so pa nekaj pozabili: zasledovati impulzivnost fašizma in ustvarjanje novega gospodarskega reda. Angleži živijo v demokraciji in zato so za pomirjenje (ohranitev tega, kar imajo), fašizem se je pa otreseel teh fraz in zahteva akcijo, to je pridobivanje.

Tako sta trčila skupaj dva sistema v vstvarjanju svojih imperijalističnih zahtev. Dočim hoče demokracija s kompromisi (Zeneva — poleg petitorice) in glihanji za vsako ceno obdržati premoč belcev nad črnici oz. nad kolonijami sploh, je fašizem zavrgel to krinko in hoče brez kompromisa uveljaviti svoj imperijalizem. Fašizem zmaga ali pade. Skozi to prizmo moramo gledati vse barantanje v Zenevi. Nemcem je tega že dovolj in so odšli iz Zeneve. Za njimi bodo preje ali slej tudi odšli Italijani. Nemci so namreč na istem kot Italija: imajo fašistični režim in nimajo kolonij. Tudi o tem Evropa ne vodi računa, pa jo bodo Nemci prisilili do tega.

Ni važno, kdo dobi v eksploatacijo naravna bogastva Abesinije. Ni važno, kdo bo v tem konfliktu zmagal na morju ali na suhem. Ni važno, kakšne sankcije bodo države podvzele, če Italija izstopi iz Društva narodov. Saj jih tudi proti Nemčiji niso nobenih. Tudi to ni važno, kdo ima večjo pravico do Abesinije, ali Italija ali Anglija.

Važno je samo to, da ugotovimo nevzdržnost današnjega družabnega sistema, ki dopušta na eni strani milijone nezaposlenih in lačnih, na drugi strani pa koncentracijo vsega bogastva. V demokraciji je bilo to mogoče, ker je odlagala odločitve. V fašizmu to ne bo mogoče, ker hoče odločitve. Tudi Angleži počasi to uvidevajo. Zato so pristali na ponovno razdelitev sirovin na svetu. A Italijani niso zagrabili za to kost, ker nočejo kompromisa. Fašizem je akcija, demokracija je mirovanje.

Anglija se je znašla sredi dveh ognjev: med Moskvo in Rimom. Moskva in Rim pa znatno spreminjajo sedanje gospodarskega reda. Sta to dva sistema gospodarske imperijalistične politike. In ne samo Anglija se je znašla v precepu. Za vso Evropo je vprašanje: Ka? Ali z Zenevo v ohranitev sedanjega, ali z Moskvo in Rimom v fašistični imperijalizem, ali pa zavrže oba in ustvari nov krščanstvo odgovarjajoči gospodarski red. Vse kaže, da bo Evropa šla skozi bridki ogenj preizkušnje, skozi fašizem in skozi komunizem. Šele po teh bridkih izkušnjah se bo vsa razočarana morala oprijeti krščanskega družabnega ustroja. Gotovo je, da fašizem prav pridno gloda na sedanjem obstoječem redu, gotovo je, da je fašizem prav tako imperijalističen, kot sedanji kapitalizem, in zato je gotovo, da pripravljata tla Moskvi in gotovo je, da Moskva, kakršna je danes, ne bo zdržala, ampak bo le iz bolečine rodila nekaj novega.

## Zagrebski papirničarji so zmagali

23. septembra je prišlo do sporazuma med delavstvom zagrebske tovarne papirja in podjetjem, in je bil s tem končan štrajk, ki je trajal več tednov. Določile so se sledeče mezde: Obrtni delavci 6—9 Din, turbinski 7,50, strojniki 7 poleg premije, strojni delavci brez obrtne kvalifikacije 4,75—6 poleg premije, moški pomožni delavci 4,25—5,50 poleg premije, ženske 3—2,75 z možnostjo, da morejo v akordu doseči do Din 6 na uro, strojevodje Din 2,400 mesečno poleg premije, ostali tovarniški delavci 6—7 Din na uro poleg premije. Delovni pogoji so garantirani s posebno kolektivno pogodbo. Na ta način bodo ti delavci eni izmed najboljših plačanih v zagrebski industriji.

# Delavstvo in nameščenstvo manifestira za zahteve, izražene v spomenici JSZ

## Javno zborovanje v Kamniku

V nedeljo 29. sept. se je vršilo v kamniškem mestnem parku drugo javno zborovanje v okraju, na katerem so govorniki obrazložili pomen spomenice JSZ.

Zborovanje je vodil tov. Smole Tomaž iz Domžal ter podal besedo tov. Pestotniku Janezu iz Kranja. V enournem govoru je navzočim obrazložil boje delavstva in reakcijo kapitalistične družbe. Za svoje, iz lastnega življenja preizkušeno izvajanje, je bil čestokrat prekinjen, na koncu pa nagrajen z dolgotrajnim odobravanjem. Nato je govoril tov. Borc Mavricij iz Smarce o zahtevah delavstva, izraženih v spomenici. Na koncu je zavračal razne očitke, da smo nezadovoljneži, nergači in celo komunisti itd. Končal je z besedami sv. Pavla: »Bratje, pogum! Kvišku glave, kajti Vaše odrešenje se je približalo!« — Zborovanje so nato pozdravili predstavniki krajevnih skupin in sicer: za novo skupino kovinarjev pri Titanu tov. Stare Ivan, za skupino tekstilnih delavcev v Jaršah tov. Jerman Milan, za skupino papirničarjev Količev tov. Bukovec Franc. Tudi predsednik dijaškega društva »Bistrica« g. Skofic Franc je obljubil, da bo dijaštvo vedno podpiralo upravičene zahteve kršč. delavcev. Za oblačilno skupino iz Domžal je govoril tov. Smole Tomaž. Vsi govorniki so bili burno pozdravljeni. V svojih kratkih izjavah so poudarjali delavsko zavest in potrebo strokovnih organizacij. To zborovanje je dokaz enotnosti del. kamniške okolice, saj se ga je udeležilo nad 700 delavcev.

## Delavsko zborovanje v Novem mestu

V nedeljo 29. sept. se je na poziv JSZ zbralo novomeško delavstvo v dvorani Rokodelskega doma. Po kratkem uvodu tov. predsednika novomeške skupine je tov. Tone Fajfar iz Ljubljane razložil sedanji težavni položaj delavstva. Prikazal je vse boleče rane in trpljenje našega delavstva, prav tako pa tudi na vzroke, ki jih je treba odpraviti, da se delavstvo reši popolnega gospodarskega in moralnega propada. Spomenica JSZ obsega vse najmanjše in najnujnejše zahteve jugoslovanskega delavstva, zato delavci zahtevamo, da se naše razmere uredijo v smislu teh zahtev. Mi delavci, vsak posamezen in vsi skupaj, se bomo v sklopu organizacije borili za uveljavljenje naših zahtev, do njihove popolne izvedbe. Nadalje je govornik poudarjal upravičenost in neizogibno nujnost samoobrambe delovnega ljudstva proti pritisku in izkoriščanju delavstva, ter je zlasti naglašal važnost strokovne organizacije, brez katere je popolna propast delavstva neizogibna. — Zbrano delavstvo je z velikim razumevanjem poslušalo govornikova izvajanja ter se je nato, ko je tov. Vončina lepo uspešno zborovanje zaključil, razšlo na svoje domove in k svojemu trdemu delu z novim upanjem in pomnoženo borbenostjo za uveljavljenje delavskih zahtev.

Zborovanja se je udeležilo tudi članstvo JSZ iz Kranja ter tako poglobilo med seboj tovariško razumevanje in delavsko zavest. Popoldne so Kranjčani obiskali Trško goro, nakar so se pozno popoldne poslovili od prijaznih novomeških tovarišev ter jim želeli veliko uspehov v njihovem strokovnem delu.

## Zborovanje mariborskega delavstva

V nedeljo dopoldne se je vršilo v dvorani Zadr. gosp. banke zborovanje mariborskega delavstva, katero je otvoril in vodil tov. Reberšek.

O težkem socialnem vprašanju je govoril tov. S. Zumer iz Ljubljane, ki je poudaril važnost in pomen spomenice Jugoslovanske strokovne zveze. Toda spomenica sama še ne pomeni rešitev minimalnih zahtev kršč. soc. delavstva. Za tako važno spomenico mora stati močna armada organizirane delavstva, ki bo neprestano zahtevala njeno upoštevanje in dosledno izvajanje soc. zakonodaje.

K zaključku je tov. Reberšek pozval vse navzoče delavce iz najrazličnejših strok mariborske industrije, naj zastavijo vse sile, da se Jugoslovanska strokovna zveza v Mariboru razvije v močan delavski sindikat in s tem razgiblje vso dremavost, ki vlada med mariborskim proletarijatom.

## Jeseniško delavstvo je govorilo

V nedeljo 22. sept. je tudi jeseniško delavstvo manifestiralo zahteve izražene v spomenici JSZ. Govoril je tov. Ustar Vinko, rudar iz Zagorja, ki kot delavec-rudar sam doživlja vso pezo trpljenja današnjih dni. Tov. Pušić Lojze iz Jesenic pa je orisal zahteve, izražene v spomenici JSZ. Shod je bil lepa manifestacija dela in agilnosti JSZ. Shoda se je udeležilo nad 2000 delavcev. Shod je vodil tov. predsednik Gasser. Iz shoda je bil poslan na odločilna mesta tudi protest radi krivičnega znižanja uradniških plač.

## Delavstvo manifestira v Kranju

V nedeljo 22. sept. se je kranjsko delavstvo udeležilo shoda JSZ v dvorani Ljudskega doma. Prvi je govoril tov. Pangerčič iz Vevč, ki je v jedratih besedah razložil pomen spomenice JSZ, nato pa je tov. Lombardo v svojem govoru razgalil metode v kranjskih tovarnah. Za tem so prečitali spomenico JSZ, ki so jo navzoči sprejeli z burnim aplavzom in sploh dokazali svojo srčno voljo in pripravljenost, da se bodo z vsemi silami borili za izvedbo delavskih pravic in zahtev.

## Lesno delavstvo za svoje pravice

Na Jezerskem se je lesno delavstvo zavedlo svojih pravic in se je pričelo združevati v obrambo svojih socialnih in kulturnih interesov. — V ta naravni raj zahajajo poleti nešteti tujci na oddih, da se duševno in telesno odpočijejo; s seboj odneso vtis, da v tem kraju ni človeškega trpljenja.

Zato se je delavstvo zbralo v nedeljo 15. sept., da dvigne svoj glas za pravico in poštenje, da skupno z vsemi delavci poudari svojo enotnost in da v tej skupni solidarnosti zahteva, da se spomenica, ki je bila poslana na vsa merodajna mesta, tudi upošteva.

Tisti pa, ki jim mogoče ta delavska zavednost ni všeč, naj nikar ne mislijo, da je ta pokret muha enodnevnica. Zapomnite si, da ta pokret temelji na idealih pravice, poštenosti in ljubezni. To je sila, s katero bo treba v doglednem času računati. Zato nas ni strah, ker vemo, da je naš boj pravičen, da se bojujemo za zatiranje delavca-trpina. Zato bo tudi boj, ki ga vodimo proti materialistični družbi, uspel. Vemo, da je pravica na naši strani, zato bomo tudi zmagali.

Pa tudi tistim povemo, ki pravijo, da nosijo na svojih praporih križ krščanske ljubezni, da naj vero Krizanega nosijo v srcih in dejanjih, ne pa samo zunaj. Ni nas treba strašiti z imeni, s katerimi kot krščanski delavci nimamo nobenega stika. Zavedamo se, da je življenje večna borba in zato ne bomo klonili. V nas ni kompromisarstva, ampak samo načelnost.

## Slovenjebistriško delavstvo je govorilo

V nedeljo, 29. septembra, smo imeli v Slovenski Bistrici javen delavski shod v prostorih posojilnice. Shoda se je udeležilo lepo število delavstva, celo iz Smartnega. O velikem nesocialnem položaju našega delavstva je poročal tov. Rozman Peter. Sprejela se je resolucija, katera naglašava vse, kar se mora delavstvu dati in priznati, da bo prišlo do boljših razmer. Predvsem pa je treba tudi od strani delavstva poglobiti zavest in razumevanje za strokovno organizacijo.

## Celjani zborujejo

V nedeljo 29. sept. se je vršil tudi v Celju javen shod celjskega delavstva ob številni udeležbi. Na shodu je govoril tov. Jurač Jože in akademik Krušič Franjo. Govornika sta pojasnila namen poslane spomenice in pozvala delavstvo k skupnosti, ker le tako bo moglo svoje zahteve tudi uveljaviti.

Nov mariborski občinski svet je bil imenovan. Zupan je dr. Juvan, podzupan pa bivši poslanec Žebot. Med drugimi so imenovani občinski svetnikom: Aljančič Lambert, Kores Martin, Ošlag Josip, profesor Prijatelj Ivan, Petejan Josip, Stabej Jože, dr. Franc Sušnik, Vurzinger Ivan i. dr.

## Viničarjem službeno stalnost

V zadnji številki »Delavske Pravice« sem navedel par primerov gospodarske škode, ki jo trpijo viničarji zaradi tega, ker je po »Uredbi viničarskega reda« vinogradnikom dovoljeno, da smejo viničarjem tudi brez vsakega vzroka, v času od 1. do 15. avgusta vsako leto odpovedati službo. Sedaj pa hočem navesti nekaj primerov gospodarske škode, ki jo vsled tega trpijo vinogradniki sami.

Med viničarji večkrat slišimo, da eden drugega opominjajo: »Kaj, k temu boš šel v službo, ki te bo že za malenkost drugo leto odslovil?« »Bom šel, vsaj za eno leto.« Tako se govori in tako se dogaja, da dobi novi viničar od novega gospodarja za mal prestopke službeno odpoved. Nobeden od vinogradnikov pa ni dober gospodar, ki pogosto menja svoje viničarje. Od tega nima nobenih koristi, ampak celo ogromno škodo. Viničar, ki služi gospodarju, ki že za mal prestopke odpoveduje službe, ne bo radevolje, vestno in natančno obdeloval vinograd, sadonosnik. Zanimarjal bo gospodarjevo orodje, živino, stanovanje itd. Koliko škode trpijo zaradi tega mnogi vinogradniki, kajti vsak novi viničar bo več ali manj gospodarja oškodoval. »Kaj se bom briga, kako bo vinograd obdelan, okopan, obrezan in drugo, sadonosnik očističen, mlada drevesa privezana in gnojena, saj ne vem, ali mi že to leto gospodar ali njegov oskrbnik ne bo odpovedal službe.« Ako bi pregledali vse slabe vinograde in preiskali vzroke, bi gotovo do 50% našli vzrok v prepogostem menjavanju viničarjev.

»Kaj in zakaj se bom trudil!« misli in govori in nazadnje tudi dela tako na stotine viničarjev vsako leto in na ta način se tudi iz dobrih viničarjev vzgajajo slabi, od katerih ima potem vsak naslednji gospodar več škode kakor koristi. Mnogo takih viničarjev pozneje popolnoma gospodarsko in moralno propade in še marsikateri zaide na pota nepoštenosti. Znan mi je primer, da je pred leti mlad zakonski par z otroki bil že pet let v službi pri enem

gospodarju, s katerim sta se ves čas dobro razumela. Pa se je znašel »dober« človek, ki je napram gospodarju očrnil viničarja, češ, da so njegovi otroci kradli sadje, kar pa se je pozneje izkazalo kot neresnično. Posledica? Gospodar je viničarju brez vsake preiskave in brez vzroka odpovedal službo. Dotični »dober« človek je namreč želel priti na viničarjevo mesto, kar se mu je tudi posrečilo.

Viničar, prej vreden, delaven in pošten, je bil enkrat osumljen nepoštenosti, zato je bil tudi drugo leto zopet ob službo — reklo se mu je, da ni zanesljiv zaradi obdolžitve iz prejšnje službe — zaradi tega, ker je imel več otrok. Pa je postal ta viničar len, brezbržen in pijanec, slab mož, zaničaren oče in ničvreden viničar, ki je pozneje še vsakega novega gospodarja oškodoval. Vzrok pa je bil največ v prvi odpovedi službe brez vzroka.

K. J.

★

V zgled tovarištva nam lahko služijo naši voditelji skupine v Framu, ki so pred kratkim zbrali za enega tamošnjega člana denar s katerim so mu plačali zaostale prispevke za Posmrtni sklad, katerih sam radi dolgotrajne bolezni ni zmogel plačati. Posnemajte, kjer je potrebno!

Ker preveč plačujejo neke vinogradniki svojim viničarjem, zato mora neki vinogradnik o Gornje-radgorskem okraju celo z dopisi opominjati svoje kolege, da naj vendar ne delajo še nadalje takih »škandalov«. Viničarji pa še poleg tistih »sijajnih« plač stradajo kruha.

Nadenj bi prišli drugi vinogradniki, ako bi mi tukaj objavili z imenom, da se je neke našla — bela vrana — vinogradnik, kateri se je pred kratkim s pogodbo zavezal izplačevati dosmrtno rento po Din 150 mesečno svojemu staremu, trideset let službujočemu, viničarju. Takih viničarjev je še več, kje pa je še kak tak vinogradnik?

## Kdo je odgovoren?

Jesenice, 30. sept.

V četrtek 26. t. m. se je v žični valjarni pripetila huda nesreča, katere žrtev je postal komaj 28 let star delavec Mavc Ivan.

Zica se valja iz 50—60 kg težkih žarečih cagljav. Vije se kot žareča kača v obliki zanke iz valja v valj, ki stojijo v premi črti v skupnem ogrudju. Omenjenega dne se je valjala 13 mm debela zica. Ta debelina se valja samo od časa do časa. Nesreča se je pripetila takoj zjutraj pri poskusnem valjanju vsled tega, ker se je pri enem izmed valjev zica zavozljala, dočim je drugi valj, skozi katerega je tekel konec zice, valjal normalno in tako žarečo zanko z naglico manjšal. Ponesrečni delavec, ki je stal ob ogrudju med obema valjema je sicer opazil grožnjo nevarnost, vsled hitrega tempa in radi pomanjkljivosti varnostnih naprav, pa se ni

mogel rešiti in ga je žareča zanka zgrabila v meča za obe nogi in pritisnila k ogrudju, tako da mu je sežgala obe nogi skoraj do kosti. Na njegov krik je prihitel njegov brat Jože, ki je tudi v tem obratu zaposlen, in ga rešil iz žarečega objema zice s tem, da je žico presekala. Ranjenca so takoj delavci odpeljali na rešilno postajo, na to pa v skladnično bolnišnico, kjer se še sedaj nahaja.

Delavci v dotičnem obratu vedo povedati, da bi do nesreče ne prišlo, ako bi bile varnostne naprave v redu. Izpričujejo celo, da je ponesrečenec dan poprej opozoril pomočnika obratovodje, da naj se napravijo varnostne naprave, sicer se bo pripetila nesreča. Ta je sicer, kakor pripovedujejo delavci, opozorilo zapisal v notes, ukrenilo pa se ni ničesar. Kdo nosi odgovornost za bolečine in morda stalno pohabljenost tega mladega človeka?!

## Kovinarji

Krajevna bratovska skladnica na Jesenicah razglaša: Glavna bratovska skladnica nas obvešča, da sprejme Rudarsko in topilniško društvo v Kraljevem v delo zaenkrat 10 delavcev, ki so večši dela pri visokih pečeh za srebro in svinec. Topilnica je v neposredni bližini Kraljevega. — Delavci, ki se zanimajo za to službo, naj se zgledajo pismeno prig. Jovanoviču Živojinu, Ljubljana, Gledališka ul. 12, pooblaščenca topilnice in navedejo svoje pogoje.

Krajevna bratovska skladnica na Jesenicah razglaša: Krajevni upravni odbor bratovske skladnice na Jesenicah je na svoji seji dne 4. septembra 1935 sklenil, da se bodo, v smislu pogojev, sprejetih na seji dne 12. junija 1935, dovoljevala v bodoče zobotehnična dela, iz sredstev zobozdravstvenega sklada, vsem članom, brez ozira na njihovo starost.

## Tekstilno delavstvo

Jarše: Vsemu delavstvu tovarne platnenih izdelkov se sporoča, da se vrši v nedeljo, dne 6. okt. 1935. ob pol 10. uri dopolne v dvorani prosvetnega doma v Grobljah važen sestanek vsega zlasti pa organiziranega delavstva omenjene tovarne. Na tem sestanku se bo razpravljalo o ureditvi delovnih in plačilnih razmer v tovarni. Sestanek je za vse delavstvo važnega pomena, zato naj se ga udeleže prav

vsi, ki imajo interes na tem, da se uredijo delovne in plačilne razmere tako, da bodo odgovarjale izvršenemu delu, kakor tudi življenjskim potrebam delavstva.

## Nove knjige

Te dni izide kot druga knjiga naše »Krekove knjižnice« »LAMOTSKI ŽUPNIK«. Knjigo je napisala pisateljica Helena Haluschka, poslovenil P. Evstahij Berlec, O. F. M. Knjiga bo po svoji krasni in elegantni opremljeni, kakor ljubki vsebini izredna novost na našem književnem trgu. — V prospektu navedeno knjigo »Mrtvaški brod« nismo mogli izdati, ker nam založba v Zürichu ni hotela dati tozadevnega dovoljenja. — Kdor se ni naročil naše kulturne ustanove »Delavske založbe« (»Krekove knjižnice«), naj takoj postane, da bo dobil to res lepo knjigo. Mesečna naročnina je za vezane Din 6.50, za broširane pa Din 4.

## Tečaj JSZ za kamniški okraj

Vse krajevne zaupnike in odbore krajevnih skupin JSZ kamniškega okraja opozarjamo, da se bo tečaj vršil nepreklicno v nedeljo 13. in 20. oktobra, kakor je bilo to vsem sporočeno v zadnji okrožnici. Vse krajevne zaupnike kakor skupinske odbore prosimo, da se tečaja polnoštevilno udeleže. — Načelstvo JSZ.

## Zahtevamo zakon o minimalnih mezdah!

V svoji spomenici na kr. namestništvo in na voditelja državne politike z dne 8. sept. 1935 je vodstvo »Jugoslovanske strokovne zveze« med drugim zahtevalo, da ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje čimprej uzakoni zakon o minimalnem delavskem zaslužku. Pri nas se je razpasla od sile grda razvada, da vsakogar, ki se briga za najosnovnejše pravice delavstva, takoj osumijo za komunisto, odposlanca moskovske Kominterne, in za človeka, ki nevaren vsakemu državnemu in družabnemu redu sploh in je nevarnejši od najslabšega španskega anarhista. Če pa pogledamo v znamenite 40 let stare dr. Krekove »Črne bukve kmetijskega stanu«, v katerih je objavljen socialen program delovnih stanov, bomo čudoma zapazili, da so bili prvi krščani socialisti glede preobrazbe kapitalističnega družabnega reda v marsičem korenitejši od današnjega rodu samega. Med drugim so že pred 40 leti zahtevali, da se zakonito določi najmanjši delavski zaslužek, torej to, kar danes imenujemo »zakon o minimalnih mezdah«. Stali so na stališču, da so podjetja, ki izplačujejo tako nizke mezde, da delavcu ne zagotavljajo dostojnega prevzitka, socialno škodljiva in se jim mora obratovanje oblastno prepovedati!

V 40 letih se je industrializacija naših krajev postotila. Velekapitalizem z vsemi svojimi izrodki se je razpasel do nikdar slutnih višin tako, da diktira plače javnemu in privatnemu uradništvu, diktira cene poljskim in gozdnim pridelkom, obvlada izvoz in uvoz in sedi na tilniku celokupnega delovnega ljudstva. Vse ječi pod njim. Najbolj pa delavec, ki nima razen svojih rok prav ničesar. Radi tega je prisiljen, ali iti na delo za vsako, še tako sramotno ceno. Statistična obdelava neke vrste industrije je n. pr. dokazala, da obstoji nekeje v pokrajini naše mile domovine podjetje, pri katerem zaslužijo delavke Din 7.25 na dan. To je sicer najslabši znani slučaj, takih pa, ki ne dajejo več kot 12—16, je pa polno. Smrtno grešimo, ako bomo še nadalje dopuščali tako nekrščansko izkoriščanje delovnega ljudstva.

Delavci! Ako je še kaj krvi v nas, zahtevajmo vsepovsod, vsak dan, da se najmanjše eksistenčne mezde uzakone!

## Dobave premoga znižane za 5000 ton

Iz Belgrada poročajo, da je vprašanje dodelitve dobav premoga definitivno rešeno. Prometno ministrstvo je odločilo, da ostane v veljavi prvotni sklep z dne 29. julija t. l. in se bo vsled tega zmanjšala dobava premoga iz rudnikov v Sloveniji za okroglo 5000 ton. Posledica tega bo ustavitelj obratov v Velenju in v Črnomlju, v ostalih revirjih pa bo vsled omejitve produkcije s 1. novembrom postalo akutno vprašanje nadaljnjih redukcij rudarskega staleža.

V celoti se je znižala količina dobavljene premoga iz rudnikov v Sloveniji državnim železnicam v teku let od okroglo 9500 na 3800 ton in je samo vsled te redukcije naročil postalo 2850 rudarjev brezposelnih.

Vest o končni rešitvi vprašanja dodelitve dobav premoga je vzbudila v revirjih zaprepačenje. Akejski odbor pripravlja veliko solidarnostno akeijo rudarjev.

## Letno poročilo

### Glavne bratovske skladnice

Glavna brat. skladnica je izdala poročilo za l. 1934. Iz poročila je razvidno, da postaja stanje pokojninskega zavarovanja vedno bolj obupno. Na vsak način bo potrebno, sedanjo uredbo o sanaciji popraviti oz. uzakoniti projekt, katerega so v tem pogledu predložili zastopniki delavstva. Radi pomanjkanja prostora bomo o tem vprašanju obširneje razpravljali v eni prihodnjih števil.

## Iz uredništva

Članek »Kranjske tovarne« bomo nadaljevali v prihodnji številki »Delavske Pravice«

## To in ono

Javornik. Poročil se je Šmid Ferdinand z gđ. Ivano Olah. Bog jim daj obilo sreče!